

Forårstræk over Danmark Strædet

Af

T. ROGERS og KENNETH WILLIAMSON

With a Summary in English: Spring Migrants in Denmark Strait.

Observationer over trækkende landfugle er foretaget af T. R. fra et engelsk vejrskib på station „Alpha“ i Danmark Strædet mellem Island og SØ Grønland (62° N., 33° V.) fra 23. april til 16. maj 1962. Afhandlingen supplerer tidligere beretninger af McLEAN og WILLIAMSON

(1960 a og b) om forårstræk i dette område. Bemærkninger om vægt og den almindelige vejr-situation er tilføjet af K.W. I parentes ved hver forekomst er angivet vindretningen ved „Alpha“ i grader fra N. efterfulgt af hastigheden i knob.

SYSTEMATISK LISTE

H j e j l e (*Charadrius apricarius*). 1. maj. En fugl sås kl. 18,00 (100/13) og kom om bord kort efter. Et udstrakt højtryksområde lå over det NØ. Atlanterhav med SØ. vind mellem Storbritannien og Grønland. Sent den 3die faldt fuglen overbord, men blev opdaget før den druknede, og vejede da 121 g; den tabte hurtigt i vægt til 97 g, før den døde kl. 04,00 den 6te.

S t e n v e n d e r (*Arenaria interpres*). 10. maj. En fugl kredsede ca. kl. 16,00 i smukt vejr (100/08).

R ø d b e n (*Tringa totanus*). Den 22. april kredsede en om skibet ved 60° 12'N., 29° 14'V. og kom ombord kl. 18,30, ca. en halv time efter dens tilsynekomst (vind 080/20). Denne fugl kan være blevet ført vestpå fra en tilsigtet rute mellem Storbritannien og Island af SØ. luftstrømme fra et lavtryk med centrum 600 miles vest for Irland. Den 23nde kl. 15,15 var den meget svag og blev fanget, mens den vejede 92 g; den døde den 24nde kl. 22,00 og vejede da 71 g — efter et tab på over 20 g i løbet af 31 timer. *T. t. robusta* fanget på Fair Isle under efterårstrækket

vejede henholdsvis 127 g, 128 g, 130 g og 148 g (WILLIAMSON 1958); hvis man antager, at gennemsnitsvægten ikke kan være mindre end 133 g på denne tid, havde denne fugl tabt næsten 50 % af sin normale kropsvægt, da den døde. En anden Rødben blev set kort tid kl. 17,20 den 29nde (160/22), da et udstrakt højtryk radede over NØ. Atlanterhavet.

H æ t t e m å g e (*Larus ridibundus*). En ungfugl viste sig en halv times tid den 29. april.

S ø l v m å g e (*Larus argentatus*). En adult fugl sås hele dagen den 10. maj.

M e l l e m k j o v e (*Stercorarius pomarinus*). 26. april og 16. maj sås voksne fugle.

V i n d r o s s e l (*Turdus iliacus*). 24. april kom en meget svag fugl ombord kl. 15,30 (170/10). Vinden mellem Storbritannien og Island var sydlig og der var forstyrrelser på den sydlige front. Fuglen blev fanget kl. 18,45 og vejede da 44 g — ca. det halve af gennemsnitsvægten for forårstrækkende *T. i. coburni* på Fair Isle (WILLIAMSON 1958). Efter 48 timers forløb havde den taget til i vægt, så den

vejede 45 g, og blev sat i frihed den 28nde kl. 07,30, hvor den vejede 50 g; den fløj i vestlig retning. En anden Vindrossel, som havde slået sig ned den 30te fra 05,30—06,30, syntes i god stand (020/07); et uhyre højtryk strakte sig over det NØ. Atlanterhav med svag SØ.-S. vind mellem Storbritannien og Island. Disse begivenheder er betydeligt senere end en stor bevægelse omtalt af McLean den 13. april (McLEAN 1959).

Stenpikker (*Oenanthe oenanthe*). Der var fugle fra 2.—4. maj (højtryk mellem Storbritannien og Island), og igen den 7ende (lavtryk i syd), den 16de (lavtryk ud for NV. Scotland) og den 18de (lavtryk omkring Shetlandsøerne). Med undtagelse af de fugle, der trak 2.—4. maj, var det muligvis træk fra Island til S. Grønland.

♂, kl. 20,20 den 2den (160/04), svag; vejede kun 19 g, døde kl. 17,00 den 3die og vejede da 17 g.

♀, kl. 20,30 den 3die (040/25), døde muligvis i løbet af natten.

♀, kl. 09,00 den 4de (060/18), i bedre tilstand end ♀ fra den 3die; vejede 20 g, døde om aftenen og vejede da 15 g.

♂♂, kl. 14,45 den 4de (060/16); den ene fløj ca. kl. 15,00, den anden blev til middagstid den 5te.

♂, kl. 17,55 den 7ende (360/27), fløj i løbet af natten.

♂, kl. 20,20 den 16de (050/07), fløj i løbet af natten.

♂♀, kl. 14,00—21,00 den 18de (340/21), skibets position 59° 15'N. 22° 26'V. Vægten af nordlige Stenpikkere (*Oe. oe. schiøleri* og *leucorrhoea*) er iflg. WILLIAMSON (1958) for de fleste fugle, som trækker over Fair Isle, gennemsnitlig 32—33 g og en vægt af op til 37—38 g er regelmæssigt blevet iagttaget, ja, endog op til 40 g. Vægten, da døden indtraf for ovennævnte individer, er således omkring halvdelen af den normale vægt for forårstrækkende fugle i Storbritannien.

Engpiber (*Anthus pratensis*). En kom ombord kl. 04,30 den 9ende maj (050/14). Et lavtryk havde centrum omkring 350 miles vest for Scotland, og fuglen har sandsynligvis ikke truffet Island i den østlige luftstrøm. I begyndelsen var den livlig, men blev snart svagere og vejede kl. 16,35 kun 13 g. Den spiste nogle fluer, som blev givet den sent den 9ende og tidligt den 10ende, men døde dog kl. 10,00, hvor den vejede 10 g. Dette er mindre end halvdelen af gennemsnitsvægten, 22,5 g, for 14 trækkende *A. p. theresae*, ringmærket af K. W. på St. Kilda, i maj 1957.

Laplandsværbling (*Calcarius lapponicus*). En ♂ kom ombord kl. 05,15 den 16. maj (040/06), hvor den vejede 24 g. En træt ♀ ankom kl. 18,48 den 16de (060/08) og vejede 21 g. Sandsynligvis har de forsøgt at krydse fra Island til Sydgrønland i den nordvestlige del af et lavtryk med centrum vest for Hebriderne. Begge blev sat i frihed i Clydefloden den 21nde, da skibet returnerede til basen, hvor de vejede henholdsvis 28 og 24 g. Vægten ved frigivelsen er omtrent den normale vægt for Laplandsværblinger fanget på Fair Isle om efteråret straks efter ankomsten fra Grønland. Der har nu været et antal iagttagelser af denne art på „Alpha“ mellem 9.—26. maj.

Snespurv (*Plectrophenax nivalis*). Af de følgende fugle havde de to førstnævnte muligvis haft en SØ.-S. luftstrøm på trækket fra Storbritannien rundt om den østlige front af et lavtryk, da de kom ind i Danmark Strædet. Fuglene fra den 28.—29. maj trak i vejr med højtryk og kan altså være kommet fra Storbritannien med svag SØ. vind. Fuglen fra den 15de maj kan have trukket lokalt i ringe højde vest for Island.

♀, kl. 17,30 den 23de (070/06), en stærk fugl, der fløj bort mod vest.

♂, kl. 17,30 den 24de (150/08), også i god stand.

♂, kl. 12,00 den 28nde (220/13), slog sig ned på dækket, træt, men tilsyneladende rask.

♀, kl. 19,00 den 29nde (170/19), kredsedede og fløj så afsted mod vest.

♂, kl. 13,00 den 15de maj (330/18), helt rask.

Ligesom McLEANS og WILLIAMSONS iagttagelser (1960 b) udvider disse iagttagelser

også vort kendskab til denne arts træk i østgrønlandske farvande, hvor SALOMONSEN (1951) kun kunne finde to iagttagelser. De ved „Alpha“ foretagne iagttagelser strækker sig nu over tiden fra 23. april til 26. maj.

Fru HARRIET JØRGENSEN takkes for oversættelse af det engelske manuskript.

SUMMARY IN ENGLISH

Spring Migrants in Denmark Strait.

Observations were made on migratory land-birds by T. ROGERS from a British weather-ship at station „Alpha“, in Denmark Strait between Iceland and S. E. Greenland (latitude 62° N. longitude 33° W.), from 23rd April to 16th May 1962. This paper supplements previous reports on spring migrants in this area, given by McLEAN and WILLIAMSON (1960 a and b). The comments on weights and the general weather situation have been added by K. W. Wind direction at „Alpha“ is given in degrees from N., followed by the speed in knots, in parentheses following each occurrence.

GOLDEN PLOVER. *Charadrius apricarius*. One settled on board at 18.00 hours 1st May (100/13): There was a vast high pressure system with SE. wind between Britain and Greenland. The bird weighed 121 gm. late on 3rd, and 97 gm. when death occurred at 04.00 hours 6th.

TURNSTONE. *Arenaria interpres*. One circled about 16.00 hours 10th May (100/08).

REDSHANK. *Tringa totanus*. One circled at 60°12' N., 29°14' W. on 22nd April, settling on board at 18.30 hours (080/20). It may have been carried westward of an intended route between Britain and Iceland by the SE. airstream of a depression centered 600 miles west of Ireland. At 15.15 hours 23rd it was very weak, weighing 92 gm.; it died at 22.00 hours 24th, weighing 71 gm. — a loss of over 20 gm. in 31 hours. Autumn migrant *T.t. robusta* trapped at Fair Isle weighed 127 gm., 128 gm., 130 gm. and 148 gm. (WILLIAMSON 1958); assuming the average weight cannot be less than 133 gm. on these data, this bird had lost nearly 50 % of normal body-weight at the time of death. Another Redshank was seen briefly at 17.20 hours 29th (160/22), when a vast high pressure system covered the NE. Atlantic.

BLACK-HEADED GULL. *Larus ridibundus*. An immature bird on 29th April.

HERRING GULL. *Larus argentatus*. An adult all day on 10th May.

POMARINE SKUA. *Stercorarius pomarinus*. Adults on 26th April and 16th May.

REDWING. *Turdus iliacus*. One came aboard, very weak, at 15.30 hours 24th April (170/10). Winds between Britain and Iceland were southerly and there were frontal disturbances to the south. The bird was caught at 18.45 hours, weight 44 gm. — about half the average for spring migrant *T. i. coburni* at Fair Isle (Williamson, 1958). It was released at 07.30 hours 28th weighing 50 gm., and flew in a westerly direction. Another Redwing early on 30th appeared quite fit (020/07): a vast anticyclone covered the NE. Atlantic, with light SE.—S. wind. These occurrences are considerably later than a big movement noted by McLEAN on 13th April (McLEAN 1959).

WHEATEAR. *Oenanthe oenanthe*. There were birds from 2nd—4th May (anticyclone between Britain and Iceland), and again on 7th (depression to south), 16th (depression off NW. Scotland) and 18th (depression in Shetland area). Except for those of 2nd—4th May, the birds were probably moving from Iceland to S. Greenland.

♂, 20.20 hours 2nd (160/04), weak; weight only 19 gm., died at 17.00 hours 3rd weighing 17 gm.

♀, 20.30 hours 3rd (040/25), probably died during the night.

♀, 09.00 hours 4th (060/18), in better condition than ♀ of 3rd; weight 20 gm., died overnight weighing 15 gm.

♂♂, 14.45 hours 4th (060/16); one left about 15.00 hours, the other staying till mid-day 5th.

♂, 17.55 hours 7th (360/27), left during the night.

♂, 20.20 hours 16th (050/07), left during the night.

♂♀, 14.00—21.00 hours 18th (340/21), at 59°15' N. 22°26' W.

Weights of northern Wheatears (*Oe. oe. schöleri* and *leucorroha*) are discussed by WILLIAMSON (1958): most spring birds passing Fair Isle average 32—33 gm. and weights of up to 37—38 gm. have been recorded regularly, and in excess of 40 gm. rarely. The death-weights of those recorded above are therefore about half the normal weight of spring migrants in Britain.

MEADOW PIPIT. *Anthus pratensis*. One arrived at 04.30 hours 9th May (050/14). A depression was centred about 350 miles W. of Scotland and the bird seems likely to have missed Iceland in the easterly airstream. It was lively at first but soon weakened, and at 16.35 hours weighed only 13 gm. It ate a number of flies fed to it late on 9th and early on 10th but died at 10.00 hours, weighing 10 gm. This is less than half the average, 22.5 gm., of 14 migrant *A. p. theresae* ringed by K. W. at St. Kilda in May 1957.

LAPLAND BUNTING. *Calcarius lapponicus*. A ♂ arrived at 05.15 hours 16th May (040/06), weight 24 gm. A tired ♀ arrived at 18.48 hours 16th (060/08), weight 21 gm. They seem likely to have been crossing from Iceland to S. Green-

land in the NW. sector of a depression centred W. of the Hebrides. Both were released in the River Clyde on 21st on the ship's return to base, weighing 28 gm. and 24 gm. respectively. These release-weights are about normal for Lapland Buntings trapped at Fair Isle in autumn soon after arrival from Greenland. There have now been a number of occurrences of this species at „Alpha“ between 9th—26th May.

SNOW BUNTING. *Plectrophenax nivalis*. The first two of the following birds probably had a SE.—S. airstream on a migration from Britain round the eastern flank of a depression entering Denmark Straits. Those of 28th—29th were moving in anticyclonic weather and may also have come from the British area on light SE. wind. The bird of 15th May may have been migrating locally.

♀, 17.30 hours 23rd (070/06), a strong bird which flew off westwards.

♂, 17.30 hours 24th (150/08), also in good condition.

♂, 12.00 hours 28th (220/13), settled on deck, tired but apparently strong.

♀, 19.00 hours 29th (170/19), circled and flew off westwards.

♂, 13.00 hours 15th May (330/18), quite active.

Like those recorded by McLEAN and WILLIAMSON (1960 b) these occurrences extend our knowledge of the passage of this species in east Greenland waters, where SALOMONSEN (1951) could find only two records. The movements recorded at „Alpha“ now range from 23rd April to 26th May.

LITTERATUR

McLEAN, I., 1959: Spring migration of Iceland Redwings. *Bird Migration* 1: 81—85.

McLEAN, I. and K. WILLIAMSON, 1960 a: Trækfugle mellem Sydgrønland og Island. — D. O. F. T. 54: 69—76.

McLEAN, I. and K. WILLIAMSON, 1960 b: Forårstræk mellem Sydgrønland og Island. — D. O. F. T. 54: 189—195.

SALOMONSEN, F., 1951: Grønlands Fugle. — Copenhagen.

WILLIAMSON, K., 1958: Bergmann's Rule and obligatory overseas migration. *British Birds* 51: 209—232.

Modtaget 18. juli 1962.

KENNETH WILLIAMSON, Brit. Trust for Ornithology, 2 King Edward Street, Oxford, England.